

Nederlandse organisatie voor
internationale samenwerking
in het hoger onderwijs

“ Cijfers ontcijferd ”

Notitie aangaande het omzetten van (examen) cijfers: een onderzoek naar de verdeling van cijfers en *grades* in het onderwijs van Nederland, de Verenigde Staten, Canada en het Verenigd Koninkrijk.

Afdeling Diplomawaardering & Certificering, 2006

Disclaimer: Hoewel alle informatie die in deze notitie staat met de grootste zorgvuldigheid is samengesteld, kan de Nuffic niet instaan voor de juistheid hiervan en ter zake geen aansprakelijkheid aanvaarden.

Alle intellectuele eigendomsrechten met betrekking tot deze notitie berusten bij de Nuffic. Dit betekent onder meer dat het niet is toegestaan om zonder toestemming van de Nuffic de informatie, tips etc. openbaar te maken, te verveelvoudigen en/of te bewerken anders dan voor persoonlijk, niet-commercieel gebruik.

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Cijfersystemen in verschillende landen:
 - 2.1. Nederland
 - 2.2. Verenigde Staten
 - 2.3. Canada
 - 2.4. Verenigd Koninkrijk
3. Cijfers in de verschillende niveaus van onderwijs
4. Cijfercultuur: het belang van hoge cijfers
5. Vergelijkbaarheid van cijfers uit verschillende landen
6. Toelichting bij de statistieken en tabellen
7. Resultaten van het onderzoek
8. Conclusie
9. Bijlage (tabellen met verdeling cijfers in Nederland, VS, VK en Canada)
10. Voetnoten

1. Inleiding

De Nuffic wordt regelmatig gebeld of geschreven met vragen over het omzetten van rapport- en tentamencijfers van het ene naar het andere land. Vooral over het omzetten van het Noord -Amerikaanse en Britse onderwijssysteem van en naar het Nederlandse systeem worden regelmatig vragen gesteld. Deze notitie is bedoeld om meer inzicht te geven in deze cijfersystemen en om te proberen zo dicht mogelijk te komen tot een goede vergelijking. Een waterdichte vergelijking bestaat helaas niet omdat er altijd verschillen zullen blijven bestaan in de wijze van cijfers geven bij scholen, faculteiten, vakken, en docenten in de afzonderlijke landen. Het omzetten van Nederlandse cijfers naar Amerikaanse of Britse *grades* is moeilijk omdat er geen exacte rekenformules voor bestaan of ontwikkeld kunnen worden.

Deze notitie is ook bedoeld om een aantal misverstanden weg te nemen: het kan voorkomen dat de cijfers van Nederlandse studenten (of werknemers) ondergewaardeerd of verkeerd gewaardeerd worden als ze naar het buitenland gaan. Bij een Amerikaanse instelling of werkgever bijvoorbeeld kan er vanuit gegaan worden dat een 10 gelijk staat aan een A (omdat dat het hoogste cijfer in de betreffende landen is), zodat een 7 als een laag cijfer wordt gezien. Deze manier van vergelijken is, zoals blijkt uit deze notitie, niet reëel.

Deze notitie kan Nederlandse maar ook buitenlandse studenten en werknemers helpen om de karaktertrekken van het Nederlandse cijfersysteem en de verdeling van cijfers in het buitenland uit te leggen. Omgekeerd zullen Nederlandse *admission officers*, of iedereen die met Amerikaanse of Britse cijferlijsten te maken krijgt, gegevens vinden over de cijfersystemen in desbetreffende landen. Tenslotte kan gesteld worden dat er in de verschillende landen naast een verschillend cijfersysteem ook een totaal andere cijfercultuur bestaat. Dit zal in deze notitie ook worden besproken.

2.1. Nederland

In Nederland bestaat het systeem van waardering van 1 (zeer slecht) tot 10 (uitmuntend); waarbij de cijfers 1 t/m 3 en 9 en 10 weinig of zelden worden gegeven. Het gemiddelde cijfer dat in 2003 behaald werd in het voortgezet onderwijs was voor het VMBO een 6,6, voor het HAVO een 6,5 en voor het VWO een 6,7 (gebaseerd op tabel 2). Om te slagen voor een vak in Nederland is het halen van een 6 een minimum. Voor het halen van een VMBO, HAVO of VWO diploma is het een voorwaarde om gemiddeld een 6 te halen, waarbij het mogelijk is dat voor een vak een 4 of een 5 is behaald. In grote lijnen geldt bovenstaande ook voor het hoger onderwijs, met het verschil dat een voldoende nodig is voor het halen van studiepunten, en onvoldoendes dus niet worden vermeld als iemand voor zijn opleiding slaagt. In het Nederlandse hoger onderwijs wordt iemand beloond met de toevoeging *cum laude* (met lof) op zijn diploma als alle cijfers tenminste een 8 zijn.

2.2. De Verenigde Staten

In het Amerikaanse onderwijssysteem geldt een totaal andere manier van waardering: het systeem bestrijkt de letters A tot en met D en F. Het hoogst haalbare is een A+ en het laagste is een F (*fail*). Er zijn twee manieren van cijfers geven in de Verenigde Staten: de absolute en de relatieve. In het eerste geval kijkt de docent hoeveel vragen een student goed heeft. Heeft de student 90% van de vragen goed dan krijgt hij of zij een A; in het tweede geval worden de resultaten van alle studenten

naast elkaar worden gelegd: de top 10 % van de studenten met de meest goede antwoorden krijgt een A ongeacht hoe hoog (of laag!) het totaal aantal correcte antwoorden was. In de Verenigde Staten wordt ook veel belang gehecht aan actieve deelname aan seminars (vooral op *graduate* niveau), aan essays (*mid-term* en *final papers*) en aan huiswerk. Deze onderdelen worden meegenomen om, samen met de uitslag van toetsen, het eindcijfer van een vak te bepalen.

Om voor een vak te slagen is in de Verenigde Staten minstens een D nodig. Ondanks dat het *grading system* bij veel verschillende universiteiten hetzelfde is, zijn er ook verschillen. Zo geven sommige instellingen geen A+ en andere wel, en geven sommige alleen A, B, C en D, terwijl anderen met min en plus werken, bijvoorbeeld: A- en C+. Aan sommige universiteiten of colleges kan het relatief makkelijk zijn een A te halen terwijl andere daar veel minder scheutig mee zijn. Er is ook een verschil in het *grading* systeem van *undergraduate* (*bachelor*) en *graduate* (*master*) niveau. Op *graduate* niveau loopt het systeem meestal van A t/m C en F. Het halen van een onvoldoende op *graduate* niveau komt in de VS zeer zelden voor.

Al geruime tijd, sinds de jaren tachtig, is er sprake van een debat over *grade inflation* in het Amerikaanse onderwijssysteem¹. Er zijn daarover talloze artikelen verschenen. *Princeton University* heeft recentelijk uitgezocht dat aan 11 prestigieuze universiteiten (waaronder Yale, Harvard en Princeton zelf) tussen 44 en 55 procent van de cijfers op bachelor niveau een A is². Het gemiddelde cijfer van studenten aan een groot aantal universiteiten en colleges, maar ook binnen het high school systeem³, is de afgelopen decennia steeds hoger geworden als gevolg van deze zogenaamde *grade inflation* (zie tabellen 9 en 13). Als reactie hierop zijn er stemmen in het Amerikaanse onderwijs die pleiten voor *tough grading*, dus strenger waarden.

Om verwarring te voorkomen moet hier worden onderstreept dat het woord *grade* twee betekenissen heeft: zowel van een cijfer (zoals hierboven besproken) als van een klas van een school (*12th grade* is de laatste klas van een *high school*).

Een belangrijk element in het hoger onderwijs in de VS is het *grade point*. Voor elk *grade* krijgt men punten; een A staat bijvoorbeeld voor 4, een C voor 2 punten. Deze *grade point* is belangrijk bij het berekenen van het GPA. GPA staat voor *grade point average* en is het totaal van de behaalde *grade points* gedeeld door de som van de *credits* behaald door een student. Het is een gewogen gemiddelde⁴. Na elk *semester* (half jaar) of *quarter* (4 maanden) wordt dit gemiddelde berekend. Het cumulatieve GPA is weer een gemiddelde van alle behaalde GPA's. Deze kan doorslaggevend zijn als een student in aanmerking wil komen voor een *scholarship*, een zogenaamde *teaching assistantship* (TA, onderwijs assistent) of een *research assistantship* (RA, onderzoeksassistent), of als betrokkene wil doorstuderen of gaan solliciteren. Het hoogst haalbare (cumulatieve) GPA in de USA en Canada is 4.3 of 4.0 (gemiddeld A of A+)⁵. Een laag GPA is voor elke student slecht nieuws en dit is de reden waarom het halen van A's in de Noord Amerikaanse landen van zo groot belang is.

2.3. Canada

Het systeem van waarden in het hoger onderwijs in Canada lijkt sterk op dat van de Verenigde Staten: net zoals in de VS is er een alfabetisch systeem van A tot en met D en F voor *Fail*. Maar er wordt ook gewerkt met *marks* die van 0% oplopen tot

100%. In de meeste provincies van Canada is een score van 50% een minimum om te slagen; 80 tot 100% is goed en wordt verbonden met de letter A. Heeft men in het voortgezet onderwijs gemiddeld meer dan 80% op de vakken behaald dan wordt de term *with honours* aan het diploma of transcript toegevoegd. Op *graduate* niveau loopt het systeem bij sommige universiteiten (de *University of Toronto* bijvoorbeeld) van A+ tot en met B-. In Canada wordt ook vaak het gemiddelde, in percentage of in letter, van de deelnemers aan het betreffende vak vermeld. Dit is dus een goede graadmeter om te zien hoe een student heeft gepresteerd. Er zijn in de loop van de jaren bij de meeste *colleges* en universiteiten veranderingen in het *grading system* tot stand gebracht waardoor een transcript uit 1980 anders geïnterpreteerd moet worden dan een transcript uit 1999. Het verdient aanbeveling om voor een juiste interpretatie de achterzijde van het transcript te bestuderen om te zien welk *grading system* is gebruikt. Zo kan de numerieke waarde van de *grade point* bij de verschillende Canadese colleges en universiteiten verschillen. Sommige colleges en universiteiten geven bijvoorbeeld voor een A+ 4.3 punten i.p.v. de gangbare 4.0.

Binnen Canada zijn de afzonderlijke provincies verantwoordelijk voor hun onderwijs. Dit is een van de redenen dat het systeem van waardering per provincie verschillen kan bevatten.

Ook in Canada is er een debat gaande over *grade inflation*, maar het is minder hevig dan in de VS.⁶ Uit statistisch onderzoek en cijfers van Canadese universiteiten blijkt dat, net zoals in de VS, een A in het algemeen veel wordt toegekend (zie bijvoorbeeld tabel 10).

2.4. Verenigd Koninkrijk

Net zoals in de VS en Canada wordt er in het Verenigd Koninkrijk in het voortgezet onderwijs met een lettersysteem gewerkt. Er zijn wel enkele verschillen met de situatie in Noord Amerika. In het Verenigd Koninkrijk wordt de A+ als A* genoteerd en het systeem loopt in het voortgezet onderwijs bij het behalen van de *General Certificate of Secondary Education* (GCSE) (de vervanger van de vroegere O-levels (Ordinary-levels)) van A tot en met G waarbij de G de laagste voldoende is. Voor GCSE examens waarvoor een D t/m G is behaald, is het niveau gewoonlijk te laag om door te stromen naar de voortgezette opleiding voor de zogenaamde A-levels (*advanced level*). Hiervoor moet men een A t/m C hebben behaald. Deze A-levels geven toegang tot de universiteiten. Hoge *grades* halen in de A-levels is in het Verenigd Koninkrijk belangrijk als men wil toegelaten worden tot een van de prestigieuze universiteiten in het Verenigd Koninkrijk. Studenten krijgen meestal eerst een toelatingsgesprek met de universiteit en daarna een brief waarin staat welke cijfers ze voor de A-levels moeten halen om daadwerkelijk toegelaten te worden.

De twee termen, A-levels en A-grade, kunnen verwarrend werken. A-levels betekent de bovenbouw, de laatste twee jaar, van het algemeen voortgezet onderwijs en A-grade betekent de waardering A.

In het Verenigd Koninkrijk wordt op bachelor niveau met twee systemen gewerkt. De meest gangbare is die waarbij er met percentages (ook wel *marks* of *results* genoemd) wordt gewerkt; het andere systeem (*Common Assessment Scale* systeem) werkt met cijfers van 0 t/m 20 of soms 0 t/m 16 (zie tabel 8). Wat beide systemen gemeen hebben is dat ze de volgende eindkwalificaties bij het diploma gebruiken: *First Class*, *Second Class (upper (I) en lower (II) division)*, en *Third Class*.

First Class betekent dat iemand zeer goede cijfers heeft behaald, iemand die *Third Class* heeft behaald heeft matige cijfers gekregen. Graden worden uitgereikt met de vermelding van deze termen, bijvoorbeeld: *bachelor of science with second class (lower division)*. Er zijn ook stemmen die opgaan om het First, Second en Third Class systeem te vervangen door een *pass, fail, of distinction* systeem.⁷ In 2003 haalde 55,6% van de Britse studenten een graad met de toevoeging *first of second upper class*. Tien jaar eerder was dat 49%. Net zoals in de Noord – Amerikaanse landen is het debat over *grade inflation* in het onderwijs in het Verenigd Koninkrijk de laatste jaren toegenomen.

3. Cijfers in de verschillende niveaus van onderwijs

In het voortgezet onderwijs worden cijfers op een andere wijze vastgesteld dan in het hoger onderwijs. In Nederland is er in het voortgezet onderwijs naast het schoolexamen een centraal examen, waarbij een landelijke norm wordt gehanteerd. En in Canada is er in een aantal provincies een school en een provincie examen. In de VS daarentegen is er geen centraal examen en is er een groot verschil in niveau tussen de High Schools. Daardoor is er geen ijkpunt in het voortgezet onderwijs in de VS.

In het hoger onderwijs, en dan vooral op *graduate* niveau, kan er tussen een student en docent steeds meer een hechte vertrouwensband ontstaan waardoor een laag cijfer niet snel wordt gegeven⁸. In de Master fase aan de Amerikaanse, Canadese en Britse universiteiten is het krijgen van hoge cijfers van groot belang als men wil gaan promoveren (Ph.D.). Professoren helpen graag “hun” studenten bij dit proces waardoor een laag cijfer (bijvoorbeeld een C) op *graduate* niveau zeer zelden voorkomt. Dit verklaart waarom het GPA vaak hoger ligt op *graduate* niveau dan op *undergraduate* niveau (zie bijvoorbeeld tabel 11 en 12).

4. Cijfercultuur: het belang van hoge cijfers

De Amerikaanse en Canadese onderwijscultuur is in het algemeen zeer prestatiegericht en het halen van hoge cijfers is in deze landen van groot belang. Goede universiteiten en colleges die de beste studenten willen hebben, hanteren toelatingseisen die wij in Nederland (nog) niet kennen. Als een student naar een goede universiteit wil gaan moet deze onder andere kunnen aantonen dat hij goede cijfers op zijn *high school* heeft behaald. In het gehele onderwijs in de Noord - Amerikaanse landen, en ook in het Verenigd Koninkrijk, zijn hoge cijfers nodig om door te stromen naar een hoger niveau. Hoge cijfers zijn ook van belang voor Noord - Amerikaanse studenten omdat je met een hoog GPA eerder in aanmerking komt voor *scholarships* en *awards* en andere vormen van financiële steun, die vaak onontbeerlijk zijn om het dure onderwijs in de Noord - Amerikaanse landen te kunnen betalen. In het Verenigd Koninkrijk is deze noodzaak op bachelor niveau niet aanwezig omdat studenten studiefinanciering kunnen krijgen, maar op Master niveau zijn goede cijfers wel belangrijk om een beurs binnen te halen.

In Nederland biedt een diploma toegang tot een volgende stap in het onderwijs en niet zozeer de cijfers. De prestatiedrang is hierdoor in het algemeen minder dominant aanwezig in het Nederlandse hoger onderwijs; ook omdat er voor regulier onderwijs in Nederland studiefinanciering bestaat. Dit is de laatste jaren wel geleidelijk aan het veranderen, mede door de nieuwe BaMa structuur (bijvoorbeeld de *topmasters*) en het meewegen van het (hoge) cijfer bij de numerus fixus toelating.

5. Vergelijkbaarheid van cijfers uit verschillende landen

Het omzetten van de cijfers in het Nederlandse beoordelingsstelsel naar de *grades* in een buitenlands *grading system* moet zijn gebaseerd op de percentages waarin de betreffende cijfers en *grades* voorkomen. Pas als men weet hoe vaak een bepaald cijfer in Nederland voorkomt en hoe vaak de *grades* in het andere stelsel voorkomen, kan men een vergelijking gaan maken. Daarom hebben we de verdeling van cijfers, behaald aan een aantal hogescholen en universiteiten, opgevraagd. De verdeling van tentamen- of eindcijfers was nog niet bekend.

In Nederland behoort bijvoorbeeld het cijfer 8 bij de top 25% van de gevallen. In vergelijking met een buitenlands stelsel moet men dus weten wat daar de bovenste 25% van de gevallen zijn om een plausibel equivalent voor de Nederlandse 8 aan te kunnen wijzen. Daarbij is het van belang dat men soort met soort vergelijkt: in het voortgezet onderwijs kan het moeilijker zijn om een hoog cijfer te behalen dan in het hoger onderwijs, en in *undergraduate* onderwijs is het weer moeilijker om een hoog cijfer te halen dan in *graduate* onderwijs. Daarom moeten cijfers en *grades* in het voortgezet onderwijs worden vergeleken met die in het voortgezet onderwijs, en die behaald in het hoger onderwijs met cijfers in het hoger onderwijs.

6. Toelichting bij de statistieken en tabellen.

Er is getracht zoveel mogelijk relevante gegevens te vinden m.b.t. de verdeling van cijfers in de besproken landen. Een volledig overzicht van de percentages is helaas meestal niet beschikbaar. In Nederland zijn deze voor de examens in het voortgezet onderwijs wel centraal verzameld door de Inspectie van het onderwijs (zie tabel 3), maar de verdeling van cijfers in het hoger onderwijs zal men die bij de afzonderlijke onderwijsinstellingen moeten opvragen (wat wij gedaan hebben bij 10 instellingen). Ook in andere landen bestaan geen landelijke data van *grades* in het hoger onderwijs, en vaak ook niet van het voortgezet onderwijs. Voor de VS en Canada zijn de verdelingen die hier worden vermeld afkomstig uit publicaties die te vinden zijn op internet.

In de bijlage staan de door ons gebruikte tabellen, statistieken en bronnen vermeld. Voor zover mogelijk hebben wij, aan de hand van deze tabellen en statistieken, gekeken in welke frequentie een bepaald cijfer in Nederland werd gegeven en dat afgezet tegen de frequentie van het schijnbare equivalent in een ander land. De resultaten van deze vergelijking zijn te vinden in tabel 1. Hier moet worden benadrukt dat we de cijfers en *grades* in het voortgezet onderwijs en het hoger onderwijs hebben samengevoegd en dus zijn uitgegaan van de gecombineerde gegevens die wij voor de genoemde landen hebben kunnen achterhalen.

7. Resultaten

Alhoewel er tussen de afzonderlijke instellingen in het Nederlandse hoger onderwijs verschillen bestaan, blijkt uit tabellen 4 en 5 dat de verhoudingen in de voldoende een duidelijk patroon vertonen. Als we de gegevens van de universiteiten en hogescholen ter hand nemen en alleen de voldoende analyseren blijkt hoe de verhoudingen bij de Nederlandse universiteiten en hogescholen ongeveer liggen. Een 6 en een 7 worden beiden ongeveer evenveel en het meest gegeven (ongeveer 33% tot 37%), daarna komt op enige afstand de 8 (ongeveer 22% tot 26%). De 9 komt zeer weinig voor (6%) en de 10 is helemaal zeldzaam (1%). Een steekproef

gebaseerd op dossiers die de Nuffic hebben gepasseerd (zie tabel 4) onderbouwt dit patroon. Deze steekproef laat ook zien dat in de VS en Canada de letters A (A+, A en A-) en B (B+, B en B-) veel voorkomen: de A ongeveer 37 % en de B ongeveer 41 %. Ook dit komt overeen met statistieken van *grading* in de VS en Canada.

Aan een groot aantal universiteiten in de Verenigde Staten en Canada wordt op *graduate* niveau in de helft of meer van de gevallen een A gegeven. Ook aan Amerikaanse topuniversiteiten is het zeker niet zeldzaam om hoge *grades* te halen, zo blijkt uit tabel 13. *Grade inflation* komt op elk niveau voor en kan verschillen per universiteit. Zoals ook uit tabellen 9 en 10 blijkt is er een groot verschil in de verhouding van *grades* per vak of soort opleiding. In de Alfa vakken is het makkelijker om een A te halen dan bijvoorbeeld in economie of in Bèta vakken.

8. Conclusie

Het is voorgekomen dat een Amerikaanse A met een Nederlandse 10 werd gelijkgesteld. Er wordt dan geredeneerd dat allebei het hoogste cijfer zijn in respectievelijk de Noord - Amerikaanse landen en in Nederland en dat ze daardoor vergelijkbaar zijn. Deze vergelijking loopt echter mank zoals blijkt uit het cijfermateriaal. Een 10 wordt in Nederland in het voortgezet en hoger onderwijs uiterst zelden (in minder dan 1% der gevallen) gegeven en een A is een zeer gangbaar cijfer in het voortgezet en hoger onderwijs in de Verenigde Staten, maar ook in Canada en het Verenigd Koninkrijk. In de loop van de jaren is door een aantal Nederlandse instellingen voorgesteld om een A met een 8 en hoger te vergelijken. Dit is mogelijk, maar een belangrijke conclusie van deze notitie is dat een 7 verhoudingsgewijs ook met een A kan worden vergeleken, en een 6 met een B.

Zoals een paar keer benadrukt, blijft een vergelijking tussen twee totaal verschillende systemen moeilijk, vooral als er in het ene systeem sprake is van *grade inflation*. Tabel 1 is een advies gebaseerd op de statistieken en informatie die er over dit onderwerp beschikbaar is. Per dossier of cijferlijst moet worden bekeken welke aspecten (niveau, vak, universiteit, cijfercultuur, etc.) die in deze notitie worden genoemd mee moeten worden genomen. Voor een goede waardering van Nederlandse cijferlijsten in de besproken landen en andersom, is dit van groot belang.

Nederland	VS / Canada	Nederland	UK (Marks)	UK (grades)
10	Geen equivalent (A+ +)	10	96 % - 100 %	Geen equivalent (A + +)
9,5	Geen equivalent (A + +)	9,5	90 % - 95 %	Geen equivalent (A + +)
9	A+	9	80 % - 89 %	A +
8,5	A+	8,5	70 % - 79 %	A +
8	A / A-	8	60 % - 69 %	A / A -
7,5	A / A-	7,5	54 % - 59 %	B + / B
7	A- / B +	7	50 % - 53 %	B / B -
6,5	B + / B	6,5	45 % - 49 %	C +
6	B / B- / C	6	40 % - 44 %	C / D
5,5	D	5,5	35 % - 39 %	Pass
5	F	5	30 % - 34 %	F

4	F	4	25 % - 29 %	F
3	F	3	20 % - 24%	F
2	F	2	10 % - 19 %	F
1	F	1	0 % - 9 %	F

Tabel 1. De A + + bestaat niet in de desbetreffende landen, maar is in dit geval een denkbeeldige aanduiding van het behaalde niveau. Bij het vaststellen van bovenstaande Tabel zijn wij uitgegaan van de gecombineerde gegevens die wij voor de genoemde landen hebben kunnen achterhalen. In de bijlage staan de door ons gebruikte tabellen en bronnen vermeld. De gegevens daarin hebben wij in een frequentieverdeling van percentages gezet, en vervolgens de percentages tussen de landen onderling vergeleken. Daarna hebben we de cijfers en *grades* in het voortgezet onderwijs en het hoger onderwijs samengevoegd. Voor een verdere toelichting bij de Tabel 1 is verwezen naar de tekst.

9. Bijlage (tabellen met verdeling cijfers in Nederland, VS, Verenigd Koninkrijk en Canada)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
0,5 %	0,5 %	0,5 %	2 %	7,5 %	34 %	37 %	15 %	2,5 %	0,5 %

Tabel 2. **Globale** verdeling van cijfers (onvoldoendes en voldoende) in Nederland gebaseerd op het gemiddelde van de statistieken voortgezet en hoger onderwijs die in deze notitie zijn opgenomen.

	VMBO		HAVO		VWO	
	Totaal	Procent	Totaal	Procent	Totaal	Procent
1	30	-	14	-	4	-
2	62	-	21	-	7	-
3	398	0,1%	160	0,04%	93	0,03%
4	5778	1,0%	3340	0,8%	2128	0,6%
5	47895	8,3%	29341	7,4%	16879	4,9%
6	203611	35,2%	165794	41,9%	109215	31,5%
7	239246	41,4%	153751	38,9%	140331	40,5%
8	74606	12,9%	39545	10,0%	65962	19,0%
9	6513	1,1%	3343	0,8%	11434	3,3%
10	97	0,02%	108	0,03%	488	0,1%

Tabel 3. Verdeling van cijfers van kandidaten die in 2003 in Nederland in het voortgezet onderwijs examen hebben gedaan. Bron: Inspectie van het onderwijs (2004).

Cijfer	UvT a)	VU b)	UU c)	RUN d)	EUR e)	Gemiddeld
6 (5,5-6,4)	31,7%	41,8%	21,0%	33,5%	38,8%	33,4%
7 (6,5-7,4)	35,8%	26,1%	38,0%	32,1%	34,7%	33,3%
8 (7,5-8,4)	23,9%	26,7%	31,0%	28,9%	20,3%	26,1%
9 (8,5-9,4)	7,5%	4,3%	9,0%	5,3%	5,4%	6,3%
10 (9,5-10)	1,2%	1,1%	1,0%	1,0%	0,8%	1,0%

Tabel 4. Verdeling van de voldoende bij 5 Nederlandse universiteiten en het gemiddelde van de percentages. De percentages zijn herleid uit de volgende cijfers:

a) Verdeling studieresultaten Universiteit van Tilburg in het studiejaar 2003-2004.

Bron: Studentenadministratie UvT.

b) Verdeling tentamencijfers in de periode 2000 tot en met 2005 aan de Vrije Universiteit Amsterdam.

Bron: Dienst Studentenzaken / Onderwijsstatistiek VU.

c) Verdeling van geldende resultaten in het academische jaar 2004-2005 aan de Universiteit Utrecht. Niet numerieke resultaten zoals "Onvoldoende" "Voldoende" en "Goed" zijn niet opgenomen.

Bron: Directie Onderwijs en Onderzoek, UU. (Systeem OSIRIS)

d) Verdeling tentamenuitslagen in de periode 1/1/2000 t/m 1/4 2005 aan de Radboud Universiteit Nijmegen

Bron: Afdeling Concerninformatie, RUN

e) Verdeling resultaten in de periode 2000-2005 aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.

Bron: Stafafdeling Informatiemanagement, Directoraat OO&S, EUR

Cijfer	Fontys a)	Windesheim b)	HU c)	HHS d)	HvA e)	Gemiddeld
6 (5,5-6,4)	34,1	36,1%	34,6%	30,0%	30,3%	33,0%
7 (6,5-7,4)	36,1	37,7%	38,6%	37,0%	38,2%	37,5%
8 (7,5-8,4)	21,9%	20,8%	21,0%	24,4%	23,7%	22,4%
9 (8,5-9,4)	6,6%	4,7%	5,4%	7,4%	6,6%	6,1%
10 (9,5-10)	1,3%	0,6%	0,4%	1,3%	1,2%	1,0%

Tabel 5. Verdeling van de voldoende bij 5 Nederlandse hogescholen en het gemiddelde van de percentages. De percentages zijn herleid uit de volgende cijfers:

a) Verdeling studieresultaten van twee instituten binnen Fontys Hogescholen. De "Onvoldoendes" en "Voldoendes" zijn niet in de tabel opgenomen.

Bron: Afdeling functioneel beheer studievoortgang Fontys.

b) Verdeling studieresultaten Christelijke Hogeschool Windesheim in het schooljaar 2004/2005.

Bron: Centrale Cijferadministratie Windesheim

c) Verdeling van de cijfers 5 t/m 10 aan de Hogeschool van Utrecht in de periode 2000-2004

Bron: afdeling BPC / Informatie Management, HU

d) Verdeling van de cijfers 5 t/m 10 aan de Haagse Hogeschool in het jaar 2004/2005 aan 4 opleidingen (BE, BT, IDM, SPH)

Aantallen zijn gebaseerd op studieonderdelen met een cijferschaal waarvoor studiepunten zijn toegekend.

Bron: Afdeling studieregistratie (OSIRIS), Haagse Hogeschool

e) Verdeling toetsresultaten HvA 1993-2003.

Bron: Afdeling *planning & control*, HvA

Verdeling cijfers Noord-Amerika in Nuffic dossiers					Verdeling cijfers Nederland in Nuffic dossiers				
Resultaat	Canada	Procent	VS	Procent	Resultaat	HBO	Procent	WO	Procent
A+ (4.0)	69	6,1%	27	1,6%	10	3	0,6 %	2	0,6%
A (4.0)	204	17,9%	418	24,7%	9.5	1		3	
A- (3.7)	155	13,6%	247	14,6%	9.0	25	4,1%	39	6,2%
B+ (3.3)	186	16,3%	245	14,5%	8.5	2		9	
B (3.0)	214	18,8%	357	21,1%	8.0	187	30,0%	197	28,4%
B- (2.7)	75	6,6%	119	7,0%	7.5	10		23	
C+ (2.3)	83	7,3%	97	5,7%	7.0	201	32,2%	232	33,7%
C (2.0)	84	7,4%	115	6,8%	6.5	10		29	
C- (1.7)	21	1,8%	24	1,4%	6.0	204	31,6%	235	30,5%
D+ (1.3)	6	0,5%	10	0,6%	5.5	3		1	
D (1.0)	39	3,4%	26	1,5%	5.0	10	1,5%	4	0,5%
D- (0.7)	1	0,1%	2	0,1%	4.5	0		0	
F (0.0)	3	0,3%	8	0,5%	4.0	0	0,0%	1	0,0%

Tabel 6. Steekproef van verdeling cijfers in 50 Nuffic dossiers (transcripts) uit Canada, 50 dossiers (transcripts) uit de VS, 50 dossiers van HBO-geslaagden en 50 dossiers van WO-geslaagden. Het gaat bij Noord-Amerika veelal om dossiers van personen die aan bekende en erkende universiteiten een bachelor graad hebben behaald, en bij HBO en WO om personen die door de Nuffic een beschrijving van hun opleiding (*Diploma Description*) hebben laten maken. Het gaat hier nadrukkelijk om een steekproef om een **indruk** te krijgen hoe vaak bepaalde cijfers in Noord-Amerika en Nederland worden gegeven. De waarde van de *Grade Point* is afgeleid van het *Grade Point* Systeem van de *University of Toronto*, een systeem dat veel instellingen gebruiken.

	1st		Upper 2nd		Lower 2nd		3rd		Pass	
1999/2000	21.8	8,2 %	113.7	42,9 %	90.2	34,0 %	14.1	5,3 %	25.4	9.6 %
2000/2001	23.7	8,9 %	116.6	43,9 %	87.3	32,9 %	14.2	5,4 %	23.6	8,9 %
2001/2002	26.1	9,8 %	119.5	44,7 %	84.2	31,5 %	12.8	4,8 %	24.5	9,1 %
2002/2003	28.3	10,3 %	122.0	44,6 %	85.4	31,2 %	13.2	4,8 %	24.6	9,0 %
2003/2004	29.7	10,5 %	125.5	44,5 %	87.3	31,0 %	13.8	4,9 %	25.9	9,1 %

Tabel 7. Examen resultaten van studenten die *First Degree Qualifications* in het Verenigd Koninkrijk hebben behaald; in duizenden. De *1st*, *2nd* en *3rd* kwalificaties horen bij een *Bachelor Honours* diploma; de *Pass* hoort bij een *ordinary* diploma. Bron: HESA

Marks / Results	CAS	Omschrijving	Kwalificatie op diploma
70% en meer	20, 19, 18	Uitmuntend	<i>First Class Honours</i>
60 - 69%	17, 16, 15	Heel goed	<i>Second Class Honours (Division I / Upper)</i>
50 – 59%	14, 13, 12	Goed	<i>Second Class Honours (Division II / Lower)</i>
40 – 49%	11, 10, 9	Voldoende	<i>Third Class Honours</i>
35 – 39%		Voldoende	-
35 en minder	8, 7, 6	Niet voldoende	-
	5, 4, 3	Niet voldoende	-
	2, 1, 0	Niet voldoende	-

Tabel 8. De twee meest gebruikte cijfersystemen in de UK met daarbij de kwalificaties die op het diploma komen .

Vak	1990	1994	1998	2000
Wiskunde	2.34	2.44	2.56	2.60
Science	2.39	2.50	2.62	2.67
Engels	2.52	2.63	2.74	2.77
Social Studies	2.56	2.67	2.79	2.83
Fine Arts	3.13	3.28	3.35	3.38
Buitenlandse talen	2.58	2.67	2.78	2.82
Computer studies	2.81	2.95	3.08	3.17
Consumer & Homemaking education	2.77	2.97	3.07	3.10
General labor market preparation	2.73	2.84	3.01	3.13
Specific labor market preparation	2.86	3.02	3.15	3.20
General Skills	3.38	3.38	3.47	3.44
Personal health & physical education	3.11	3.21	3.27	3.34
Religie	2.89	2.94	3.14	3.33
Military Science	2.79	2.97	2.98	3.03
Special education	2.63	2.74	2.92	2.97
Andere vakken	2.97	3.02	3.10	3.22

Tabel 9: Gemiddeld *grade point average* van *high school graduates* in de VS. Gegevens afkomstig van *US Department of Education, National Center for Education Statistics, High School Transcript Study (HSTS)*, 2000, 1998, 1994, 1990. Deze cijfers illustreren hoe het GPA (gemiddelde cijfer) in het voortgezet onderwijs omhoog is gegaan en hoe het GPA per vak verschilt.

Vak	1973-1974					1993-1994				
	A%	B%	C%	D%	F%	A%	B%	C%	D%	F%
Engels	8,5	31,6	36,8	15,0	8,1	18,4	45,6	26,7	5,8	3,6
Frans	17,7	36,2	27,7	13,0	5,4	24,5	36,6	26,5	8,2	4,2
Muziek	29,2	43,4	17,4	7,3	2,8	42,7	29,4	17,7	7,1	3,1
Filosofie	14,5	35,3	31,6	11,3	7,2	18,1	38,2	28,3	10,4	4,9
Biologie	12,8	29,1	30,3	18,8	9,1	22,6	31,9	25,7	14,0	5,7
Scheikunde	15,1	20,2	24,6	22,0	18,1	18,0	24,9	26,2	20,2	10,7
Wiskunde	22,9	21,9	19,7	17,1	18,4	23,6	20,9	21,5	19,2	14,7
Natuurkunde	18,7	26,6	21,7	18,9	14,0	21,1	25,0	25,4	18,5	9,9
Economie	14,0	25,8	26,6	20,3	13,4	17,1	24,5	27,8	20,7	10,0
Politologie	9,6	38,7	37,1	9,2	5,4	12,7	42,9	30,2	9,0	5,1
Psychologie	15,9	30,8	30,0	26,4	6,8	17,2	31,2	31,0	15,6	5,0
Sociologie	16,9	43,5	25,6	8,2	5,8	15,9	36,9	33,1	10,8	3,4
Gemiddeld	16,3	31,9	27,4	14,8	9,5	21,0	32,3	26,7	13,3	6,7

Tabel 10: Verdeling van cijfers aan Universiteiten in Ontario (provincie van Canada) in de periodes 1973-1974 en 1993-1994. Tabel uit Anglin en Meng's *Evidence on Grades and Grade inflation at Ontario's universities*.

Faculteit	A%	B%	C%	D%	F%	Totaal Cijfers	Gemiddeld cijfer vak
<i>Applied Sciences</i>	35,1	44,8	15,9	1,6	2,6	18,931	3.08
<i>Arts</i>	22,3	45,0	24,7	3,2	4,9	64,973	2.76
<i>Business</i>	28,1	47,6	20,8	1,4	2,1	13,388	2.99
<i>Education</i>	56,5	35,5	5,8	0,4	1,8	3,124	3.44
<i>Science</i>	22,6	39,2	27,5	4,7	6,0	24,138	2.67
<i>Unspecified</i>	37,6	33,5	19,1	1,2	8,7	173	2.92
Totaal	25,8	43,8	23,0	3,0	4,4	124,727	2.83

Tabel 11: Verdeling cijfers van **undergraduate courses** per faculteit in het jaar 2001/2002 aan de *Simon Fraser University* in Canada. Vergelijk met onderstaande tabel. Bron: *Historical distribution of undergraduate and graduate course grades 1992/1993 to 2001/2002, Simon Fraser University* (<http://www.sfu.ca/analyticalstudies/GradesReport/grades.0405.report.pdf>).

Faculteit	A%	B%	C%	F%	Totaal Cijfers	Gemiddeld cijfer vak
<i>Applied Sciences</i>	78,1	19,6	1,1	1,3	852	3.68
<i>Arts</i>	77,5	20,1	0,5	1,8	1,299	3,66
<i>Business</i>	47,6	50,0	1,2	1,2	2,382	3,42
<i>Education</i>	90,3	9,0	0,2	0,5	1,162	3.84
<i>Science</i>	75,2	22,8	1,5	0,5	604	3.69
Totaal	68,4	29,6	0,9	1,1	6299	3,61

Tabel 12: Verdeling cijfers van **graduate courses** per faculteit in het jaar 2001/2002 aan de *Simon Fraser University* in Canada. Vergelijk met bovenstaande tabel. Uit dit voorbeeld blijkt dat het halen van hoge grades op graduate niveau vaker voorkomt. Bron: *Historical distribution of undergraduate and graduate course grades 1992/1993 to 2001/2002, Simon Fraser University* (<http://www.sfu.ca/analyticalstudies/GradesReport/grades.0405.report.pdf>).

	A+/A/A-	B+/B/B-	C+/C/C-	D/F	P (pass)
<i>Fall 1997/ Spring 02</i>	45,5	38,7	7,3	1,5	7,0
<i>Fall 92/Spring 97</i>	42,5	40,5	9,6	2,0	5,4
<i>Fall 87/Spring 92</i>	36,7	41,9	10,4	2,4	8,5
<i>Fall 73/Spring 77</i>	30,7	39,9	15,2	4,5	9,7

Tabel 13: Verdeling cijfers in percentages van *100-400 level courses* aan de *Princeton University*. De universiteit heeft de cijfers openbaar gemaakt en het probleem van *grade inflation* kenbaar gemaakt. Uit een memo van Nancy Weiss Malkiel aan de leden van de faculteiten. (www.princeton.edu/~odoc/grading-proposals/index.html). De *Fall / Winter / Spring quarters* vormen het academische jaar.

10. Voetnoten

¹ Zie onder andere over dit probleem: a) G. Kuh en S. Hu, "Unraveling the Complexity of the Increase in College Grades from the Mid-1980's to the Mid-1990's", *Educational Evaluation and Policy Analysis* (Fall 1999): 297-320. b) A. Levine en J.S. Cureton, *When Hope and Fear collide: A Portrait of Today's College Student* (San Francisco: Jossey-Bass, 1998). c) H. Rosovsky en M. Hartley, *Evaluation and the Academy: Are We Doing the Right Things? (Grade Inflation and Letters of Recommendation)*, (Cambridge (MA): American Academy of Arts and Sciences, 2002). Zie ook: www.gradeinflation.com.

² K. Aronson, "Princeton proposes curbing down the growing number of A's awarded to A-list students", *The New York Times*, Vrijdag 9 april 2004.

³ David Woodruff en Robert Ziomek, "High School Grade Inflation from 1991 to 2003", *ACT Research Report Series*, 2004-4.

⁴ In het volgende voorbeeld met 3 vakken wordt het GPA berekend:

-*Psychology* 101, 4 credits, grade A-

-*Art History* 201, 3 credits, grade C+

-*Dutch* 203, 3 credits, grade B

Eerst moet je de *grades* omzetten naar het numerieke equivalent. A- = 3.67, C+ = 2,33, en B = 3.0.

Dan vermenigvuldig je de *credits* maal het numerieke equivalent, dus: 4 x 3.67, 3 x 2.33 en 3 x 3.0. In totaal geeft dit 30.67 *grade points*. De laatste stap is het delen van de *grade points* door het totaal aantal *credits*: 30.67 : 10 = 3.067. Dit is het GPA.

⁵ Een academisch jaar duurt in de VS 30 tot 36 weken, afhankelijk van het *semester* of *quarter* systeem.

⁶ In de VS is 4.0 bij 90% van de colleges en universiteiten het hoogste GPA. Amerikaanse universiteiten geven doorgaans voor een A en een A+ beide 4 punten. In Canada, vooral in Quebec, komt 4.3 voor een A+ vaker voor.

⁷ Zie hierover bijvoorbeeld: Paul Anglin en Ronald Meng, "Evidence on grades and grade inflation at Ontario's Universities", *Canadian Public Policy*, vol. xxvi, no3, 2000.

⁸ John Clare en Joshua Rozenberg, "Call to replace degree grades with pass, fail or distinction", *The Daily Telegraph*, Donderdag 29 September 2005. Ook zijn er stemmen die pleiten voor een invoering van A++ in het Britse onderwijs: Justin Parkinson, "Do we need A-level super grades", *BBC News*, Maandag 18 oktober 2004.

⁹ Zie bijvoorbeeld de tabellen in deze notitie met de cijfers op *undergraduate* en *graduate* niveau van de Simon Fraser University (Canada).